

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ „КЛАСИЧНА ФІЛОЛОГІЯ” У ЧЕРНІВЕЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗА РУМУНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Інеса Макар

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича, Україна

inesa_makar@yahoo.com

Abstract. *Speciality “Classical Philology” at Chernivtsi University in the Romanian Period.* In the article an attempt to research some aspects of professors' and scientists' activity of Chernivtsi university functioning in the Romanian period is done, which created and developed classical philology, provided its teaching (Radu Sbiera, Dimitrie Marmelyuk, Karol' Sigel', Teofil Sauchuk-Sevyanu, Orest Luciy, Vasile Greku etc.). Speciality „Classical philology” offered study of basic Latin and Greek languages and literatures in the context of whole ancient civilization. For our research „Annals of the Chernivtsi university” which were published in 30th years of the XX century served as sources, contained general information about activity of all structures of educational institution.

У статті зроблено спробу розглянути окремі аспекти діяльності викладачів і науковців румунського періоду існування Чернівецького університету, які створили і розвивали класичну філологію, забезпечували її викладання.

Міжвоєнний період в історії Чернівецького університету відображений як у вітчизняній, так і в зарубіжній історіографії. Якщо у румунській історіографії діяльність Чернівецького університету протягом повоєнних років була підсумована у статті Р. Кинді [6: 49-60], то в радянський час діяльність університету у період 20 – 30-х рр. знайшла відображення у колективній монографії „Чернівецький державний університет” [2]. Спрямованою на висвітлення наукової та освітньої діяльності закладу стала інша праця „Чернівецький університет. 1875-1995: Сторінки історії”, видана до 120-ї річниці від заснування університету [3]. Короткий історичний екскурс у минуле університету є і у виданні до 130-ї річниці існування навчального закладу [4]. Діяльності всіх факультетів Чернівецького університету у міжвоєнний період присвячено монографію М.Грігоровіца [9].

На тлі загальних робіт, в яких охоплювалися різні аспекти діяльності університету, з'явилися роботи, де представлено окремі напрямки діяльності. Зокрема, питання вивчення, викладання і функціонування румунської філології в Чернівецькому університеті розкрито у монографії Г. Жерновея „Румунська філологія в Чернівецькому університеті” [8]. Проте актуальним залишається питання вивчення та викладання класичних мов в Чернівецькому університеті за румунського періоду.

Джерелами для нашого дослідження послужили „Щорічники Чернівецького університету”, що видавалися у 30-х рр. минулого століття й

містили загальну інформацію про діяльність всіх структур навчального закладу [5].

Чернівецький університет – один з найстаріших класичних університетів в Україні. Розташований він в одній з найвеличніших будівель сучасних Чернівців – чудовому комплексу, спорудженому як резиденція буковинських митрополитів за проектом і під керівництвом відомого чеського архітектора Йосифа Главки. Шлях до відкриття університету на Буковині був непростим і тривалим. Як відомо, Буковина як частина древньої слов'янської землі в ХІХ ст. входила до складу Австро-Угорської імперії. Рівень освіти українського населення був низьким. Питання про відкриття в Чернівцях вищого навчального закладу вперше було порушене в 1848 р. в „Петиції” до уряду від депутатів Буковини у парламенті Австрії.

І ось нарешті 4 жовтня 1875 року університет у Чернівцях було відкрито. Мовою навчання і діловодства в університеті була німецька. 4 жовтня – був днем іменин австрійського цісаря Франца Йосифа. Це був також день сторіччя приєднання Буковини до Австрії. Через те університет отримав офіційну назву „Чернівецький імператорський і королівський імені Франца Йосифа університет”.

Відзначимо, що класична філологія особливо цінувалась в університетах Європи в ХІХ ст. Про це свідчить, наприклад, те, що на відкритті Чернівецького університету оголошення про вітальні адреси, які надходили з цього приводу, виголошувалися латинською та німецькою мовами.

У Чернівецькому університеті було три факультети: теологічний, юридичний і філософський. Першим ректором став Костянтин Томащук. На викладацьку роботу в університет прибули професори з різних університетів Австро-Угорщини та Німеччини. Первинний склад викладачів налічував 28 осіб, серед яких 14 були німці, 10 – румуни, 4 – українці, до 1912-1913 рр. їх було вже 59. Щодо вчених звань викладачів, то 16 з них були на той час професорами [3: 11, 22]. У 1918-1919 рр. викладацький склад нараховував усього 53 особи (28 – на філософському, до якого належали всі природничі й гуманітарні сфери знань).

У перший навчальний рік (1875-1876) у Чернівецькому університеті було утворено 23 кафедри (на філософському – 16, юридичному – 4, теологічному – 3). Склад кафедр був невеликий (на них навіть працювало по 2-3 викладачі). Серед кафедр філософського факультету були і кафедри, які забезпечували викладання класичних мов, – кафедра грецької мови і літератури та кафедра латинської мови і літератури.

Загалом розвиток філологічних наук у Чернівецькому університеті забезпечували кафедри грецької, латинської, німецької мови і літератури, порівняльної слов'янської філології, романістики, української мови та літератури, румунської мови і літератури [3: 58].

Започаткування в Чернівцях німецькомовного університету робило шлях здобуття вищої освіти українцями тернистим, оскільки передбачало

закінчення німецької гімназії. Але загалом відкриття університету було для Буковини фактом великої культурної ваги. Статус університету відразу забезпечував йому широкі європейські зв'язки.

За час існування університету у ньому можна виділити три історичні періоди: 1) *австрійський* (1875-1919); 2) *румунський* (1920-1940); 3) *український* (1940 – наші дні).

У різні періоди ставлення до вивчення класичної філології було стабільним, адже класична вища освіта передбачала завжди підготовку висококваліфікованих і високоосвічених фахівців європейського масштабу.

З переходом Буковини до складу королівської Румунії змінювалося й становище університету (*румунський період існування університету*). З німецького він перетворився на румунський. На початку вересня 1919 р. німецька університетська професура виїхала з Чернівців до Австрії. Лише незначна частина австрійської професури виявила бажання продовжити педагогічну й наукову діяльність у румунському університеті.

Через два дні після підписання Сен-Жерменського мирного договору (10 вересня 1919 р.), за яким Австрія відмовлялась від колишньої своєї провінції Буковини на користь Румунії, король Фердинанд I видав декрет-закон про реорганізацію „...з 1 жовтня 1919 р. Чернівецького німецькомовного університету в румунський університет” [7: 223; 3: 74]. Тоді ректором університету був В. Тарнавський. Після інавгурації 24 жовтня 1920 р. у присутності короля Румунії Фердинанда I університет був названий його іменем, а 25 травня 1933 р. перейменований на честь нового монарха – короля Карла II, проголошеного патроном університету, „Alma mater Carolina Cernovicensis”.

У 1920-1921 рр. в університеті налічувалось 1573 студенти, з яких 946 навчалося на філософському факультеті [1]. Ректором став професор І. Ністор, якому належить вирішальна роль у реорганізації Чернівецького університету в румунський навчальний заклад.

У 1923 р. філософський факультет поділено на два факультети: 1) *філософсько-філологічний*, який мав відділення філософії, історії, класичної філології та сучасної філології; 2) *науково-природничий*, на якому були математичне, фізичне, хімічне, природознавче, географічне відділення. Кафедру україністики було скасовано [3: 75].

Згідно з „Регламентом Чернівецького університету”, на *філософсько-філологічному факультеті* протягом двадцяти міжвоєнних років існувало 19 кафедр, більшість з яких (11) були на відділі філології. Це кафедри румунської мови і літератури, сучасної румунської літератури й фольклору, латинської мови, давньогрецької мови та літератури, романської філології (французька мова), романської філології (італійська мова), індоєвропейської філології, німецької мови та літератури, англійської мови та літератури, славістики, історії мистецтв [3: 83].

За даними „Щорічників Чернівецького університету”, з 1923 по 1939 р. професорсько-викладацький корпус налічував 70 осіб, серед яких були заслужені й титулярні професори, професори, доктори наук, доценти, викладачі, асистенти, лаборанти [5].

До 1940 р. в Румунії існувало 4 університети – в Бухаресті, Яссах, Клужі та Чернівцях. Університети Румунії видавали своїм вихованцям два види дипломів – диплом ліценціата та диплом доктора. *Ліценція* була двох категорій: *загальна* (зі спеціальностей право, теологія, філософія, природничі науки) та *спеціальна* (з математики, біології, класичної та сучасної філології, історії та ін.) [3: 78]. Лише власники спеціальної ліценції могли працювати викладачами ліцеїв та гімназій. Для здобуття, наприклад, вченого ступеня доктора філософських або філологічних наук, окрім захисту дисертації на обрану тему, кандидат (тобто здобувач) складав основний іспит зі спеціальності з таких предметів: філософія, класична філологія, сучасна філологія, історія.

Усі випускники мали право вступати до докторантури, скласти відповідні іспити й захищати дисертації на здобуття вченого ступеня доктора наук. У дипломі доктора наук зазначалося латинською мовою „*cum laude*” (з відзнакою) або „*magna cum laude*” (з особливою відзнакою). Диплом, що вручався від імені короля Румунії, друкувався двома мовами – румунською й латинською (для докторантів із зарубіжних країн).

У міжвоєнний період деканами факультету були відомі й досвідчені педагоги та науковці. Серед них – археолог, визначний спеціаліст з історії стародавнього світу *Теофіл Саучук-Севяну* (1921-1922 рр.); філолог-латиніст *Раду Сбієра* (1922-1923 рр.), уродженець Чернівців, випускник Чернівецького університету 1899 р.; знаний візантиніст *Васіле Греку* (1927-1929); відомий спеціаліст з давньогрецької літератури *Дімітріє Мармелюк* (1929-1931 рр.) та ін.

Серед навчальних дисциплін у студентів спеціальності „класична філологія” були: латинська мова і література, грецька мова і література, порівняльна лінгвістика, антична історія, археологія, історія античного мистецтва, історія античної філософії та ін. [5 (1927) : 123].

Спеціальність „класична філологія” пропонувала вивчення основних, латинської та грецької, мов та літератур у контексті всієї античної цивілізації. Лекційні години теоретичних курсів і семінарів щотижня включали заняття з латинської мови і літератури у проф. *Раду Сбієри*; з давньогрецької мови і літератури у проф. *Дімітріє Мармелюка*; з історії античної філософії у прекрасного естета проф. *Кароля Сігеля*; зі стародавньої історії у проф. *Теофіла Саучук-Севяну*; з грецької архітектури у проф. *Ореста Луція*; з візантієзнавства у проф. *Васіле Греку* тощо.

Найавторитетнішим у Румунії знавцем класичних мов вважався **Раду Сбієра**, рум. **Radu Sbiera** (1876-1946) – румунський письменник, літературознавець, педагог, доктор філологічних наук (1903), професор (1919), син

відомого румунського науковця, завідувача кафедри румунської мови і літератури Чернівецького університету в 1876-1906 рр. І.Г. Сбієри (1836-1916). Після закінчення Чернівецької вищої гімназії навчався на філософсько-філологічному факультеті університету (1894-1898), здобувши при закінченні ступінь ліценціата з латинської, давньогрецької та румунської мов. Згодом викладав класичні мови в учительській семінарії та лицей ім. Арона Пумнула. Протягом 1919-1940 рр. Р. Сбієра – професор кафедри латинської мови і декан філософсько-філологічного факультету (1922-1923). В 1926-1927 рр. працював мером Чернівців, сенатором у Парламенті держави (1926-1927); церковний опікун (epitrop) у церкві Св. Параскеви у Чернівцях (1905-1925), член церковного Конгресу Буковини (1921-1922). Після 1940 р. стає професором кафедри латинської мови Бухарестського університету.

У рубриці „Дидактична діяльність” щорічників Чернівецького університету зазначається, що Р. Сбієра викладав такі лекційні курси, як морфологія умбро-оських діалектів (*Morfologia umbro-osce*), морфологія латинської мови: відміни іменників (*Morfologia latină: declinările*), морфологія латинського дієслова (*Morfologia verbului latin*), синтаксис латинської мови (*Sintaxa limbii latine*), історичний синтаксис латинської мови (*Sintaxa istorică a limbii latine*), орфоепія латинської мови (*Ortoepia latină*), практична граматики латинської мови (*Gramatica practică a limbii latine*). На кафедрі індоевропейської філології читав курси лекцій „Індоевропейська мова: основи загальної фонетики” (*Indo-europeana: Principii de fonetică generală*), „Основи загальної лінгвістики” (*Principii de lingvistică generală*).

Проводив семінарські заняття, на яких знайомив із творчістю і мовостилем відомих латинських авторів: Цицерона (*Cicero*), Овідія (*Ovidius*), Горация (*Horatius*), Салюстія (*Salustius*), Катутла (*Catullus*), Ювенала (*Juvenalis*), Плавта (*Plautus*), Тацита (*Tacitus*), Марціала (*Martialis*) та ін.

Р. Сбієра був автором низки ґрунтовних студій з класичної філології латинською, німецькою, французькою, італійською та іншими мовами. Серед основних його праць: „Die Prosod. Functionen inlautender muta cum liquida bei Vergil” (1898); „Граматики латинської мови для лицей, гімназій і усіх середніх шкіл” (*Gramatica limbii latine pentru licee, gimnazii și toate școalele secundare și assimilate*) (1911); підручник з латинської мови „Латинська граматики для лицей і гімназій” (*Sbiera, Radu I. Gramatica latină pentru licee și gimnazii. Ediția a 3-a (revăzută și corectată)*, Cernăuți, 1929), що витримав три видання (1913, 1923, 1929) і був перекладений німецькою, французькою та іспанською мовами. Високу оцінку громадськості здобула монографія Р. Сбієри „Квінт Гораций Флакк – його постать у дзеркалі власної творчості” (*Quintus Horatius Flaccus. Persoana lui în oglinda propriilor sale scrieri* (Чернівці, 1938), яка спочатку була опублікована у факультетському журналі „Кузьминський ліс” („*Codrul Cosminului*”, 2, 1936).

Титулярним професором кафедри давньогрецької філології був **Дімітріє Мармелюк**, рум. **Dimitrie Marmeliuc** (1886-1970) – еллініст, латиніст,

перекладач, румунський фольклорист, мовознавець, педагог, громадсько-культурний діяч, доктор філологічних наук (1913). Навчався в Сучавській гімназії (1898-1906), потім студіював класичну філологію у Віденському університеті (1907-1913). Учасник Першої світової війни. З 1919 р. – професор, а в 1929-1931 рр. – декан філософсько-філологічного факультету Чернівецького університету. Водночас (1925-1926) – директор Чернівецького національного театру. Протягом 1933-1938 рр. – мер Чернівців. З вересня 1940 р. займає посаду професора літературно-філософського факультету Бухарестського університету, а в 1952-1966 рр. – старший науковий співробітник Інституту мовознавства Румунської АН. Кавалер ордену „Корона Румунії” („Coroana României”) та „Зірка Румунії” („Steaua României”), офіцер ордену „Фердинанд I” („Ferdinand I”), кавалер Почесного французького легіону (cavaler al Legiunii de Onoare franceze), кавалер ордену „Культурний внесок” („Meritul Cultural”), кавалер ордену „Внесок медичної заслуги” („Meritul Sanitar”), депутат сесій 1922-1926 рр. і 1927-1928, сенатор в університеті короля Карла II 1931-1932 рр.

Згідно даних „Щорічників”, Д. Мармелюк в Чернівецькому університеті викладав такі лекційні курси, як історична граматики давньогрецької мови (Gramatica istorică a limbii eline), елементарна граматики (Gramatica elementară), синтаксис (Sintaxa), давньогрецька метрика (Metrica elină), історія давньогрецької літератури (Istoria literaturii eline), історія давньогрецької літератури: історіографія (Istoria literaturii eline: istoriografia), історія давньогрецької літератури: оратори (Istoria literaturii eline: oratori), історія давньогрецької літератури: драматична поезія (Istoria literaturii eline: poezia dramatică), давньогрецька лірика (Poezia lirică elină), давньогрецька поезія у персоналіях (Poezia individualistă elină), початок і розвиток давньогрецької драми (Începuturile și evoluția dramei eline), від Сократа до Аристотеля (De la Socrates la Aristoteles), проблема творчості Гомера (Problema homerică), давньогрецька драма (Drama grecească), грецька філософія: Платон (Filosofia elină: Plato) та ін.

Проводив семінарські заняття, присвячені творчості і мовностилю Платона (Plato), зокрема по його діалогу, датованому 399 р. до н.е. „Еутифрон” (Euthyphron), Гомера (Homer), Еврипіда (Euripides), Софокла (Sofocles), Піндара (Pindaros), Геродота (Herodotos), Езопа (Aesopus), Ксенофонта (Xenophon), проводив семінар, присвячений афінському оратору Демосфену (Demosthenes), де розглядав його викривальні промови проти македонського царя Філіпа II, які називаються „Філіппіки” (Filipicae) та ін.

У рубриці „Річний звіт за 1938-1939 н.р.” зазначаються такі основні курси Мармелюка: „Еврипід, його життя і творчість”, „Антологія грецької лірики”, на якому студенти читають твори Тиртея (Tyrtaios), Мімнерма (Mimnermos), Солона (Solon), Фокіліда (Phokylides), Феогніда (Theognis), Архілоха (Archilochos), Симоніда Аморгського (Simonides din Amorgos), Гіппонакта (Hipponax), Алкмана (Alcman), Алкея (Alcaios), Сапфо (Sappho),

Стесіхора (Stesichoros), Івіка (Ibycos), Анакреонта (Anacreon) [5 (1937) : 89; 211; 5 (1939): 124].

Титулярний професор кафедри давньогрецької філології одночасно протягом 1927-1930 рр. працював і на кафедрі індоєвропейської філології, де читав курс „Вступ до вивчення індоєвропейських мов” (Introducere în studiul limbilor indoeuropene).

У „Щорічнику Чернівецького університету” за 1938-1939 н.р. опублікована лекція професора Д. Мармелюка, яку він виголосив на честь відкриття нового навчального року у присутності ректора, деканів, викладачів та студентів [5 (1939): 31-42]. Промовець наголосив, що вибір теми доповіді був спонуканий ритмом сьогодення, і на противагу латинянам, які залишили у спадок прислів'я *inter arma silent musae* (поміж зброї музи мовчать), греки стверджували вустами філософа Геракліта *πόλεμος πάντων πατήρ, πάντων βασιλεύς* (війна – це батько і цар всього). Нічого не завойовується в житті без битви, без війни. Вона возвеличує людські чесноти і вирізняє та ганьбить життя боягузів. Такими словами Д. Мармелюк підвів присутніх до безпосередньої теми виступу, пов'язавши сказане з ім'ям Софокла (V ст. до н.е.), найвеличнішого драматурга всіх часів, чиї шедеври (7 повних трагедій – „Філоктет”, „Едіп у Колоні”, „Антигона”, „Цар Едіп”, „Аякс”, „Троянки”, „Електра”) читають і дотепер.

Для потреб навчального процесу він видав власні лекційні курси „Гомер і давньогрецька драма” (1923), „Сократ” (1923), „Демосфен” (1927), „Цар Едіп” Софокла та ін.

Перу Д. Мармелюка належать такі праці: „Софокл, Хронологічні дослідження, II. Цар Едіп – Едіп в Колоні” (Sofocles, Cercetări cronologice, II. Regele Oidipus-Oidipus în Colonos // Codrul Cosminului II și III. – 1925-1926. – P.1-34); „Один великий патріот у дні нещастя: Демосфен” (Un mare patriot în zile de restriște: Demosthenes // Floarea Soarelui. – № 8-9. – 1927); „Реформа другорядного навчання” (Reforma învățământului secundar // Floarea Soarelui. – № 2. – 1927); „Клемансо і Демосфен” (Clemenceanu și Demosthene // Jun. Lit. XXII (1930). – P.89-97); „Греко-римський класицизм і румунська культура” (Clasicismul greco-roman și cultura românească, extras din „Omagiul lui Ion I. Nistor”. – Cernăuți, 1937); „Краса гомерівської поезії” (Frumusețea poeziei homerice, conferință la Radio; Frumusețea poeziei homerice // Junimea Literară. – XXVII (1938); „Софокл: Аякс – Трахинянки – Антигона” (Sofocles: Aias – Trachiniile – Antigona // Codrul Cosminului. – X-XII, Cernăuți, 1939. – P. 269-388); а також рецензія на книгу Т.Наума „Сільські ідилії Феокрита” (T.Naum, Idilele rustice ale lui Theocrit. – București, 1925. // Codrul Cosminului II și III. – 1925-1926. – P. 658-662).

Теофіл Саучук-Севяну, рум. **Theofil Sauciuc-Săveanu** (1884-1971) – доктор філологічних наук, професор, спеціаліст в класичній філології. Доктор філософії (1909), викладач (1906-1919), сумісник на кафедрі класичної філології (1918-1919), виконував обов'язки декана (1921-1922),

член-кореспондент Інституту археології у Відні, у Берліні, був державним міністром (1928-1929, 1932-1933), депутатом у Сторожинці, Чернівцях і Сучаві, був сенатором у Сторожинці. Офіцер ордену „Орел Румунії” („Vulturul României”), великий офіцер ордену „Вірне служіння” („Serviciul credincios”), нагороджений „Великим Хрестом Корони Румунії” („Croana României”), „Віддяка за працю” („Răsplata Muncii”) та „Медаль Пелеша” („Medalia Peleş”) [5 (1937): 78; 5 (1938): 211].

Викладав на кафедрі античної історії, епіграфіки і греко-римської античності (Istoria antică, epigrafia și antichitățile greco-romane). Був сумісником на кафедрі історії мистецтв (Istoria artelor) (1924-1926), класичної філології (латина і грека) (1918-1919) та на кафедрі індоевропейської філології (1921-1922).

У рубриці „Дидактична діяльність” щорічників Чернівецького університету зазначається, що Т. Саучук-Севяну читав курси лекцій „Історія Греції”, „Історія Греції: елліністична епоха”, проводив семінари по Фулідіду, Ксенофонту; проводив практичні заняття, присвячені інскрипціям епохи еллінізму [5 (1937): 83; 209; 350].

Серед його основних наукових праць — „Антична грецька історія та історичні дослідження з грецької історії за 25 минулих років, історично-бібліографічний нарис, проспект до книжки з історії античної Греції” (Istoria antică elină și studiile de istorie elină în cei 25 ani din urmă, schiță istorică-bibliografică, prodromos pentru un manual de istorie antică elină. — Cernăuți, 1925); „Культура зернових у античній Греції і зернова політика афінян. Внесок в історію постачання зерном у змісті азіатського еллінізму” (Cultura cerealelor în Grecia antică și politica cerealistă a Atenienelor. Contribuție la istoria aprovizionării cu cereale în cuprinsul elenismului asiatic // Acad. Română. Studii și cercetări. — Vol. X. — 1925); „Археологічні дослідження останніх років класичного Сходу” (Investigațiunile arheologice din anii din urmă privitoare la Orientul Clasic. — Cernăuți, 1926); „Похоронні стели з підписом і з відкритими долоньями з Томіс-Констанци” (O stelă funerară cu suscripție și cu palmele deschise din Tomis-Constanța // Analele Dobrogei, 1934); „Могильна епіграма з Музею Констанци Гермогена і інші фрагменти написів” (Epigrama sepulcrală din Muzeul din Constanța a lui Hermogenes și alte fragmente de inscripții // Analele Dobrogei. — XVI, 1935); „Об’єкти археологічних і нумізматичних студій на Буковині” (Obiecte de studii arheologice și numismatice în Bucovina, Cuvânt rostit la 29 Septembrie 1935, Cernăuți, 1935); „Латинська могильна інскрипція з Каллатісу часів М. Валерія Брадуа” (Inscripție murală latină din Callatis din vremea praes. Prov. M. Valerius Bradua. — Cernăuți, 1936).

28 вересня 1934 р. Т. Саучук-Севяну брав участь в археологічно-нумізматичному конгресі у м. Крайова (Craiova) із доповіддю „Греко-римські рельєфи з піднятими руками” (Reliefulile greco-romane cu mâinile ridicate).

Васіле Греку, рум. **Vasile Grecu** (1885-1972) — доктор філологічних наук, професор, титулований професор (1925), викладав на кафедрі

візантинології (bizantinologia). Офіцер „Румунської корони”, декан (1927-1929), член-кореспондент Академії наук Румунії, нагороджений медаллю і орденом „Фердинанда I” („Ferdinand I”), офіцер ордену „Корона Румунії” („Coroana României”). Захистив докторську дисертацію на тему „Фауна та флора у філософській системі Платона” (Fauna și flora în sistemul filozofic al lui Platon (Чернівці, 1919).

У рубриці „Дидактична діяльність” щорічників Чернівецького університету зазначається, що В. Греку читав курси лекцій „Історія Візантійської імперії: епоха палелогії (1261-1453)”, „Візантійська історіографія”, „Історія Візантійської імперії (867-1204)”, проводив семінари з візантинології, читання текстів візантійської історіографії, виконання палеологічних вправ, інтерпретація історичних текстів візантійського періоду [5 (1937): 88; 113; 210].

Його перу належать такі праці: „Візантійські впливи в румунській літературі” (1933); „Хронографія Доротея з Монемвазії: достовірність сучасних новин” (Cronograful lui Doroteiu al Monembasiei: probitatea știrilor contemporane, extras din „Codrul Cosminului” II și III (1925/26); „З наших гарних старих церков” (Din frumusețile vechilor noastre biserici, extras din Calendarul „Glasul Bucovinei”, 1927); „Книжки про візантійські церковні образи” (Cărți de pictură bisericească bizantină, introducere și ediție critică a versiunilor românești, II // Candela, revistă teologică și bisericească. – LXIV, 1933, p. 54-159); „Neue Handschriften der Ἐρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης” (apărut în Εἰς Μνήμην τοῦ Σπ. Λάμπρου. – Atena, 1934, p. 303-310); „Численні рецензії, звіти, хроніки, дрібні статті” (Numeroase recenzii, dări de seamă, cronici și articole mărunte // Codrul Cozminului, buletinul institutului de istorie și limbă de pe lângă universitatea din Cernăuți, Vol. IV-IX). Брав участь у IV Міжнародному конгресі з візантинології у Софії із доповіддю „Принципи критичного видання підручника з візантійських церковних образів” (Principii pentru o ediție critică a Manualului de pictură bisericească bizantină).

Кароль Сігель, рум. **Siegel Carol** (1872 р.н. – ?) – титулований професор кафедри історії філософії. Проводив семінари з історії філософії та естетики (Seminarul de istoria filosofiei și estetică) [5 (1927): 142]. Народився 19 серпня у Відні. Доктор філософії з 8 липня 1894, викладач (1895-1903), доцент Чернівецького університету (1913), титулований професор (1914), переведений з 1 листопада 1927 р. на філософський факультет в Грац (Австрія) [5 (1928): 180].

Серед основних його праць „Основні проблеми філософії” (Grundprobleme der Philosophie, Wien, Leipzig, 1925) та „Основні лінії естетики як філософії мистецтва” (Grundlinien einer Aesthetik als Philosophie der Kunst, Zeitschr. f. Aesthetik 1927).

Серед допоміжного персоналу викладання класичних мов забезпечували асистенти-сумісники: доктор **Еміліан Карп** (Dr. Carp Emilian) на кафедрі латинської мови і літератури та доктор **Арам Френкіан** (Dr. Frenkian Aram) на кафедрі грецької мови і літератури.

Отже, наукові та дидактичні набутки вчених румунського періоду існування Чернівецького університету мали неабияке значення для розвитку спеціальності „класична філологія”, вони становлять вагому частину у підготовці висококваліфікованих спеціалістів гуманітарної сфери і в наш час.

Література

1. ДАЧО. Чернівецький університет. Ф. 216, оп. 3, спр. 522, арк. 36.
2. *Чернівецький державний університет*, Львів: Вища шк., 1975, 190 с.
3. *Чернівецький університет. 1875-1995: Сторінки історії*, Чернівці: Рута, 1995, 208 с.
4. *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Імена славних сучасників / Упор. Н. Струк, О. Матвійчук*, К.: Світ успіху, 2005, 282 с.
5. *Anuarul Universității din Cernăuți*, Cernăuți, 1923-1939.
6. Căndea, R., *Un caz unic // Universitatea din Cernăuți și loviture politicianiste ale d-lui P. P. Negulescu*, Cernăuți, 1926, p. 49-60.
7. *Decret-lege 4091 pentru transformarea Universității germane din Cernăuți în Universitate românească din 23 Septembrie 1919 // Hamangiu C. Codul General al României, Vol. IX: Legi uzuale 1919-1922*, București, 1923, p. 223.
8. Jernovei, Gheorghe I., *Filologia română la Universitatea din Cernăuți: monografia, Vol. II (1919-1940)* / Gheorghe I. Jernovei, Cernăuți: Universitatea Națională “Yuriy Fedkovych”, 2013, 424 p (Seria de ediții “Pro Historia”).
9. Grigorovița M., *Universitatea din Cernăuți în perioada interbelică*, Suceava, 2005.